

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminică, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2\frac{1}{3}$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXIII.

Se prenumera la poste c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 65.

Brasovu 3 Septembre 22 Augustu

1870.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

In ajunulu deschiderei senatului imperiale in timpulu viforosu, ce pretende unite puteri si unite cugete pentru binele si prosperarea imperiului, asteptam cu sete nestemperata implinirea cuvintelor Mai. Sale rostite de pe inaltulu tronu in 15 Maiu 1869, ca-ce numai realisarea loru pote edifica templ'a concordiei intre natiuni in intrulu monarchiei:

„Austri'a se fia patri'a cea mare, care e chiamata a cuprinde tóte diversele sale popóra, or' in ce limba ar' vorbí, cu asemenea dreptate, cu asemenea bunavointia, cu asemenea ingrigire de interese si insusitatile loru.“?!! —

Din campulu resbelului.

se impartasiescu din fontana germana sciri deprimate. Starea fortaretii Metiu se descrie pericolitata, fiinduca prusianii i ar' fi taiatu ductulu apei. Totu germanii dicu, ca maresialulu Bazaine se afia la Metiu taiatu de catra Parisu si incungiuratu de armate germane, ca se nu pote strabate a se concentra. — De alta parte totu germanii scriu, ca la Buzancy sfarmara chasseurii francesi regimentulu alu 12 germanu.

„Independ.“ repórta din Florenville langa Cagnan, ca in 30 fù respinsu maresialulu Mac-Mahon de pe colinele dela Vaux si germanii ocupara Cagnan, ér' Mac-Mahon se retrase cu armat'a batuta la Sedan, unde credu, ca lu voru impresura. Germanii ocupara 4 mitrelese. Totu despre acésta bataia, trebuie ca, se publica dela Berlinu (oficialu), din Varennes 30 Aug., ca in 29 sasii si bavaresii au batutu pe Mac-Mahon respingandu preste Maas la Bouzon, luandui 12 tunuri, vr'o cateva mii prinsi si materiale, ér' perderile germane suntu moderate. Datele nu se potrivescu. Trebuie se fia ceva min-tiuna.

Adeveru e, ca Prusi'a totu aduna armata la Metiu din Germania, pentru a se pote folosi pe cea de acolo catra Parisu, formata intr'o a 4-a armata sub princ. de Sacsonia, care inse nu se invoi a servi sub princ. Fridricu Carl. — Castrulu dela Chalons l'au arsu francesii si se retragu catra Parisu, respingandu pe germani de a nu inainta cu iutiéla, cu tóte, ca dela Chalons e numai 20 mile departatul Parisulu, unde la incepulumu lui Septembre se astépta bataia capitala. — Strassburgulu se bombardéa mereu nótpea. s'au aprinsu multe edificia publice si private, inse forturile n'au suferit. Franesii se sustienu eroicesce. — Principele de coróna prusianu se trage catra sudvestulu Parisului, vrendu ai da unu incungiuru, in frontu vre regele a conduce asaltarea Parisului.

Parisulu e fortificatu inca dela 1841 sub Lud. Filipu, si sub Napoleon III. s'a straformatu. Pe valuri si murii din giuru se afia 85 bastione; alte 15 forturi detasiate in afara, redute s. a., care potu pregati némtiloru unu mormentu gelniciu pentru tóta Germania; — déca discordia interna va dispara.

Prusulu demanda in 23, ca din totu regatulu lui se se mai tramita iute milita la campulu de res-

belu, barbatii toti delà 36 pana la 42 ani fara ai mai deprinde in arme. — Din corpulu de armata 7 la regimentele 13, 73, 27, 7, 15 prusiane abia remasera 12 oficiri si 101 soldati: din corpulu I regim. 10 numai 18 soldati si 4 oficiri, regim. 44 32 soldati si nici unu oficiru. Corpulu X, regim. 10 optu fetiori si nici unu oficiru in bataia din 14—18; si acestia trebuie supliniti. Se mai formeza si 3 armate, un'a in Silesia, alt'a in nordu si a trei'a in mediulu Prusiei. O're republicanii nu se voru rescula in Germania, vediendu atatu macelul? — Dar' catu mai pote urma! —

Date statistice

despre cele mai mari perderi in bataile dela 1813 pana in 1870.

Bataliele in resbelulu ce decurge intre natiunea germana cu Prusi'a in frunte si intre cea francesa, unu singuru statu dintre statele latinismului, cu deosebire bataliele dela Metiu din 14, 16, 18, au inspaimantat si pana acum prin infricosiatulu macelui pe tóta Germania, care a buna séma, ca suspina aduncu in bucuria despre pretensele victorie cu preponderanti'a numerica a ostilorloru, si invalesce victoriele — cu deosebire poporulu — in umbr'a cea mai mohorita de doliu; cu tóte aceste ambitiunea nationale de predominare striga prin diurnalistic'a germana, ca nici o perdere, fia ea catu de mare se fia, se nu descurageze pe nime dintre germani, candu parol'a le e: acum séu nici odata, se supuna superbi'a francesa sub dictatoratulu seu, insirandule date de alte si mai infricosiate perderi din bataliele portate de parintii loru. Tocmai cercula asemene provocari si date prin diurnale, dupa diurne de Coloni'a, scóse din carteia popularia lui Henricu Beitzke: „Istoria beleloru libertatii“ si se republica mai multe date despre perderile din 1813—14, pentru a pregati pre respectivi la orce sacrificia pana la devincere. — Una paralela cu precalculu intre perderile de atunci si intre ceste de acum, candu progresulu in scientiele mechanice si chemice a ajunsu a fi miraculosu, nu se poate face, mai vertosu, ca-ce atunci motorulu batalieloru nu era ide'a orgoliului national de unificare intre germani, nici gloria, onórea si aperarea patriei francese panzerite la inceputu cu invasiune, si aprinse in atata mesura ca astadi in anim'a francesiloru, cierá numai o batalia pentru gloria armelor napoleoniene francese, si pentru detronarea eroului de arme, lupt'a unei coalitiune europene. Éca cele mai insemnante perderi in batalie dupa datele germane:

In batalia dela Lützen in 2 Maiu 1813 prusienii 46 mii, rusii 50 mii cu 524 tunuri in contra la 120 mii francesi cu 250 tunuri, perdura prusienii preste 8000 fetiori, rusii 2000, dicu ei, ér' francesii 15 mii.

La Bautzen 20—21 Maiu aliatii perdura 18 mii, intre cari 6 mii morti, ér' francesii invintori 8 mii morti si 17 mii raniti. Erau 68 mii rusi, 28 mii prusiani facia cu 130 mii francesi.

In 23 Augustu la Groszbeeren, 26 la Katzbach alte perderi mai mici. In 26, 27 la Dresd'a aliatii austriaci, rusi, prusieni 200 mii la numeru in contra la 100 mii francesi; perdura aliatii 15 mii si 23 mii prinsi, cam totu austriaci.

In 29, 30 Augustu, una dupa alta, la Culm perdura aliatii 3319, ér' francesii 5000 si 10 mii

prinsi? Aliatii erau 38 mii, francesii 30 mii. La Dennevitz in 6 Septembre Bülöw cu 50 mii prusiani invins 75 mii francesi, luandu prinsi 15 mii, inse avu perdere de 9 mii morti si raniti. In 12 Septembre la Görde alte batalii mai mici asemenei perderi proportionate.

In batalia dela Lipsia aliatii aveau 300 mii (56 mii cavaleria) cu 1384 tunuri; Napoleon 171 mii (24 mii cav.) 700 tunuri: in 16 Octobre la Wachau aliatii perdura mai diumetate ostasii loru! si mai tóte tunurile le fura demontate. La Meckern in aceeasi zi mai perdura 5508 reu raniti, 172 oficiri, ér' in 17, 18, 19 Octobre cadiura 85 mii: 15 mii francesi morti, 15 mii raniti lasandu in deroptu in lazaretele dela Lipsia 23 mii fetiori, 3000 oficiri si 27 generali, pe candu aliatii perdura 1761 oficiri si 45.775 suboficiri si soldati. Prusi'a 495 oficiri si 15.935 fetiori; rusii 864 oficiri si 21.740 fetiori; austriaci 399 oficiri si 8 mii fetiori; svedii 3 oficiri si 100 fetiori.

La Hanau 30, 31 Octobre bavaresii cu austriaci perdura 9334 fetiori, Napoleon 10 mii, in spitaluri erau atatia, incat trebuie se péra dintre raniti cate 30—50 la sută, inse némtiulu dice, ca acum se ingrigesce mai bine de cei raniti. (Asia, ca se lasara pe campu mai multe dile fara ajutoriu!) —

1814. Batalia dela Briene, in 29 Ianuariu dela Rotiere, in 1 Februarie alte, 10—14 Febr. avura aliatii 20 mii perdere. Napoleon numai cu 35 mii fetiori a imprastiati corpulu lui Blücher de 57 mii dandui 4' lovitură un'a dupa alta cu iutiala admirabila.

La Craone in 7 Martiu perdura francesii 8 mii, rusii 4785, asemenea la Arcis in 20—21 Martie, la Campenoise in 25 Martie francesii perdura cate 4—5 mii, 10 mii prinsi, 80 tunuri si 250 care de munitiune, aliatii 1000 fetiori (cine crede?). In 26 Martie la St. Dizier Napoleon rupse sierele generalului Winzingerode perdiendule 1000 calareti, 500 venatori, 7 tunuri.

Batalia dela Parisu 30 Martiu, aliatii aveau 100 mii fetiori: 53 mii rusi, 22 mii prusieni, 15 mii austriaci si 10 mii württembergeni si badeni (ceilalti vreo 200 mii perdura fara batalii mari 35 mii) diu'a impregiurulu Parisului costă pe rusi 6000, pe prusieni 2000, pe württembergesi 183, ér' pe francesi 4000 morti si raniti.

Cei trei ani de resbelu 1812—13—14 au constat pe Francia 700 mii fetiori (numai in Rusia perira de fome, frig, strapatie si in bataia 500 mii, 150 mii cai, 120 tunuri) numeranduse si victimele din anulu 1815, perdiu Francia la unu milionu de ómeni, si altu milionu (pote numai cu 100 mii mai pucinu) perdura aliatii.

O're pelunga inversiunarea de acum va potescapa Germania fara unu milionu perdere?!! Si apoi francesii totu francesi voru remané, ca si pana acum, luptatori pentru libertate ca dusmani ai feudalismului prusianu catu va fi lumea. —

In esti din urma 20 ani: 1854 in resbelulu dela Crimea Francia cu 300.000 ostasi perdiu 95.615 (dintre cari vr'o 75 mii de boli). Rusii avura 80 mii morti si de morburi mai perira vr'o 550 de mii. Englesii din 79 mii perira 4600 prin arma, ér' 22 mii de boli.

1859. In belulu Italiei Francia perdiu 17.775, Italia 6475, Austria 38.650 afara de acestia prin boli si alte victime.

Resbelulu in Boemii'a 1866 aduse perderi la prusianii cam vr'o 8 mii, la austriaci de vr'o 30 mii. — Tote aceste resbele nu fura resbele de rase, ci numai de principie si de interes.

Lupt'a pentru libertate e mai crancena, cum vediuramu din resbelulu civilu in statele americane, unde nordulu din $2\frac{1}{2}$ milioane soldati perdù numai prin arme 95 mii, dura 189 mii alti de bôle; er' sudulu ce avea 1,100.000 ostasi perdù la 500 mii prin feru si bôle. Decatu tote resbelele inse e mai infriosatu belulu de rase, pre care l'au inauguratu acum Prusi'a, unindu in fapta tota Germania in contra latinismului; pentru care lupta adi e singur'a Francia ca antepostu! —

Déca Europa s'a cufundat in belulu de rase: atunci rasele voru trebuil tote se primësca parol'a Prusiei: „acum séu nici odata!“ — Altfeliu ele voru ingenunchia inaintea invingatôrelor rase, pana candu se voru uni umeru la umeru si ele in marea idea, care conduce germanismulu. —

Adunarea gener. a Asociatiunei.

Naseudu 11 Aug. 1870.

(Capetu.)

Erá unu aspectu minunatu si maretu privirea preste sal'a cea spatiosa, preste mesele cele infrumusetate, la cari se asiediasera atatia ospeti imbracati in vestimente serbatoresci! In apropiarea presedintelui au cuprinsu locu vice-presedintele Hanea, capitanulu supr. Bohatielu, cons. aul. Bologa, Axente Severu, Dr. Ratiu, Iustinu Popiu, I. Florianu, I. Vulcanu etc. La banchetu au participatu una cu-nuna frumosá de dame si damicele, soci'a d. presiedinte Elen'a de Popu, Mari'a Hanea, Emili'a Ratiu, Iudit'a Macelariu, soci'a d. vice-capit. Iosifu Popu etc., domnitiile Aureli'a si Elen'a Popu, An'a Bologa si altele.

Conversarea la mésa erá animata si vesela, nefindu locurile asemnante grupele s'au asiediatu dupa cum i au atrasu si adunatu cunoscintiele si simpathiele imprumutate. Cursulu mancarilor a mersu cam incetu, precum de comunu se intempla la astfelui de ocasiuni. Music'a cantá totu piese nationale, incependum cu mersulu lui Mihailu eroului. Una piesa noua amu avutu ocasiune a ascultá: istoria natiunei romane in melodii, unu pourpouri din melodii nationali, a la: melodi'a pecurariului candu si-a fostu perduto oile, compusa de maestru de musica din Naseudu.

Primulu toastu l'a redicatu presedintele pentru Imperatulu; descriendu cu colori vii insemnetatea diley, a serbatorei cei maretie nationali, provocanduse la bucuria ce se pote ceti in faciele numerosilor ospeti, de care amu fi cu totii privati, déca dominulu pacei si alu resbelului in impregiurarile de facia nu ne ar' fi sustienutu pacea din afara, a uratu vietia indelungata imperatului, care e dominulu pacii si alu resboiului etc.

Alu doile toastu l'a redicatu directorulu gimn. si presedintele comitetului si arangiatoriu Dr. Lazaru intru sanetatea presedintelui Asociatiunei. Alu treile presedintele jud. Ioachimu Muresianu pentru vice-presedintele Hanea, I. Bologa asemene. S'au mai redicatu toaste pentru comitetulu Asociatiunei, pentru intelligentia din districtu, pentru comitetulu arangiatoriu, pentru autorulu comitetelor cercuale I. Bologa si altele, cari tote fura primite cu cea mai viua insufletire.

Dupa banchetu, care a durat pana la $\frac{1}{2}$ una parte a ospetilor s'a adunatu in conferintia pentru de a se consultá in caus'a alegerei presedintelui Asociatiunei, era altii in comisiunile alese, mai multe inse s'au dusu la joculu poporalu arangiatu in gradin'a castrului si s'au delectat in joculu celu frumosu nationalu numit in tienutulu acela: Somesiana; care inse nu e altulu decatu de comunu cunoscutulu dantiu: Ardelén'a. Una multime mare de teneri a luatu parte la saltu, care s'a ecsecutatu cu multa gratia si esactitate, amu vediutu mestecanduse in dantiu multi si dintre intelligentii nostri; nemarginitu era ince numerulu spectatorilor, intre cari cu bucurie amu vediutu si pre d. presied. Popp cu soci'a si fetele domniei sale, pre domnii si domnele Hanea, Ratiu, Macelariu, I. Popu, Florianu etc., pre d. capit. supr. mai multi officiri si intelligenti civili. Catra finea dantului v.-presied. Hanea a toastat pentru sanetatea si bunastarea poporatiunei districtului etc.

Sér'a s'a tienutu (academi'a séu) conferintia arangiatu de d. Vulcanu in sal'a, unde a fostu ban-

chetulu, tienenduse mai multe declamatiuni, cari fura primite si auscultate cu viua placere. Venitul acestui confer. lit. destinat pentru fondulu academiei rom. si a teatrului nationalu s'a urcatu la 99 fl. v. a.

Siedint'a II s'a pututu deschide numai pe la 11 ore din causa, ca comisiunile esmisse nu erau gata cu repórtele loru. Despre resultatele desbatelor asupra acestoru repórtelor nu -ti voi referă, pentru ca nu sum in stare fara date a mana a referă esactu si genuinu asia dupa cum pretinde insemnetatea obiectelor, cari s'au pertractat, insemnu numai atata, ca desbaterile au fostu intereseante, au decursu forte frumosu si ca s'au adusu concluse de mare insemnetate in privint'a Asociatiunei si a academiei romane.

Totu in a II siedintia (continuata dupa prandiu) s'a facutu alegerea presedintelui si a vice-presedintelui Asociatiunei. Erau tare curiosi la rezultatulu acestei alegeri, pentru ca scieamul bine, ca suntu döue partite mai insemnate, adica a intelligentilor celor mai tineri din Naseudu (de cari se alipisera si doi din Pest'a), care partita doriea se vedia de alesu pre can. Cipariu; alt'a care doriea se fia realesu presedintele Popp. Incatul pentru postulu de vice-presedintele inca erau döue partite, un'a pentru Hanea, alt'a pentru I. Bologa. Conducatorii séu luptatorii partitei celei d'antaiu, pentru Cipariu, S. B., I. M., D. L., M. P., S. P., — si au datu multa selintia a castigá majoritate pentru Cipariu vroindu a remunerá meritele lui literarie, folosinduse totudeodata si de argumentulu, ca opinionea publica inca e pre langa Cipariu etc., era partea acea a membrilor Asociatiunei, cari suntu de creditia, ca postulu de presedinte alu Asociatiunei nu e creatu pentru de a remunerá merite literarie, — pre cari si ei bucurosu i le recunoscetui lui Cipariu — ci pre a presedé, conduce si representá Asociatiunea (spre ce de totu alte calitati se receru) era pentru pres. Popp. Pentru ce nu au considerat partisaniii lui Popp dechiaratiunea lui data in prim'a siedintia, (ca doresce se se aléga altu presedinte) nu princepu. Presed. Popp a recomandat in cercuri private alegerea metropolitului Vancea, la conferintie inse nu a luatu parte. Ambele partite au remasu credintiose candidatilor loru, cointelegeri nu s'a potutu castigá, de si dupa provocarea presedintelui de a trece la votisare s'a mai suspinsu odata siedint'a, si de nou s'au incercat a castigá unii pre altii. Votisarea s'a facutu cu siedule in secretu. Din 107 voturi a capetatu Popp 65, era Cipariu 42, pentru postulu de vice-presedinte Bologa 85, Hanea 20; prin urmare Popp realesu de presedinte, era Bologa alesu de vice-pres.

La enunciarea resultatului alegerei au inceputu a resuná sunetele de tréscuri afara, era in laintru „se traiésca“ entusiastic. Presedintele multiamf cu pucine dara caldurose cuvinte pentru acésta distincțiune si intorcundu cuventulu, care arata, ca vroiesce a refusá onórea de presedinte, intréga adunare erupse de nou in „se traiésca“ entusiastic. Cu mare greu ajungandu la cuventu presedintele s'a provocat la cele ce a disu in siedint'a prima despre alegerea oficialilor, si asecurandu adunarea, ca ar' fi dorit u se aléga unu presedinte, care se aiba mai multu timpu de a se cuprinde cu a-gendele Asociatiunei si se fia mai calificat ca elu spre acelu postu onorificu etc., -si cere timpu de cugetare pana demaneti'a spre a se decide, ca pote primi postulu lui oferit u séu ba etc. Adunarea erupse de nou in „se traiésca“, era Axente luandu cuventulu, vrea se arate, ca pres. Popp are nu numai calitatile tote, cari se receru la acelu postu, ci a datu si dovedi in decurgerea alorul trei ani, in cari a imbracatu postulu de presedinte, ca pose si zelulu spre a inainta scopurile Asociatiunei, si simpathia membrilor Asociatiunei, prin urmare lu róga se nu refuse onórea ce i se ofere, se se dechiare, ca primesce etc.

La aceste presedintele patrunsu precum se poté cefi din facie-i pana in adunculu animei, multumí de nou adunarei pentru sympathia ce o arata catra elu, si cu versu tremurandu dechirara „primescu“, era spre confirmarea acestei dechiaratiuni redicanduse de pre scaunulu presidialu si stringundu man'a lui Axente, (care in numele partitei lu provocase a se dechiará numai decatu, de primesce ori ba) se departa din sala petrecutu de cele mai entusiastice urari de se traiésca. Asia se fini actulu celu momentosu alu alegerei presedintilor Asociatiunei, pentru care atatea conferintie s'a tienutu si atat'a propaganda s'a facutu. Amu aflatu, ca lui S. B. pre langa tota activitatea desfasurata nu i a succesu a trage pre compatriotii sei maramureseni in părtea lui C. acesti buni patrioti si ze-

losi nationalisti au fostu la inceputu pentru metrop. Vancea.

Dela alegere ne amu dusu cu totii la balu, unu balu că acela, de care inca nu amu mai vediutu, adica nu amu mai vediutu unu publicu romanu alesu atat'u de numerosu! Preste 500 de persoñe au luatu parte la acestu balu. Sal'a a fostu frumosu decorata si bine luminata, music'a ecsecutá cele mai frumosé piese cu o esactitate rara. Conversarea a fostu forte animata, s'a dantiatu cu multu focu si placere pana la 5 ore demaneti'a. La cuadrilulu primu au luatu parte si presied. Popp cu soci'a sa, cest'a din urma si la „Somesian'a“ dantiandu cu Dr. S. Popu, ce forte multa a contribuit la entusiasmarea jucatorilor.

Siedint'a III s'a potutu incepe numai pre la 12 ore. In acésta siedintia s'a facutu alegerele celorulalti oficiali si ale membrilor comitetului. Alegerea mai bine realegerea lui Baritiu de secret. I s'a intemplatu unanimu. Nu asia alu doile secret, la care postu una partita tare dara mica la numru vroiea se redice pre bravulu si talentuosulu V. R. cunoscutu din scrierile sale edate in interesulu culturei poporului, ce inse nu i succese, realeganduse I. V. Rusu. De cassariu s'a realesu cap. Stejariu, de controloru Popescu, de bibliotecariu Maximu etc.

Terminanduse alegerele in urm'a propunerei dlui cap. Bohatielu se vota multiamita fostului v.-presied. Hanea pentru zelos'a conducerea a comitetului Asociatiunei, facandu i se acésta cunoscutu prin estrasul protocolariu. Asemenea se vota multiamita si comitetului intregu la propunerea dlui presedinte. Dupa acésta s'a prefisutu locul adunarei gen. pre anulu 1871 in Fagarasiu, era timpulu pre 7 Aug c. n.

In fine d. Vulcanu preda 49 fl. 50 cr. că $\frac{1}{2}$ parte a venitului conferintie literarie, spre scopul academiei, cari se primira cu se traiésca.

Terminanduse astfelui tote agendele adunarei, presedintele a inchiatu siedint'a cu una cuventare tare frumosá (la care vomu mai reveni), care fininduo sal'a resuná de se traiésca, era afara resunau din tréscuri ultimele sunete de bucurie ale serbatorei mari nationali, intre cari presedintele petrecut de band'a musicala fù concomitatu pana la locuint'a sa, unde intelligentia locale -si luă ultimulu adio!

Dupa prandiu mai multi au plecatu catra Sangeorgiu si Roc'a spre a vedé locurile cele frumosé si romantice din partile acele — unde precum audu s'au continuat petrecerile.

Joi demaneti'a presedintele Popp cu famili'a a parasit Naseudulu findu petrecut de cap. su-premu si intelligentia romana pana la marginea districtului, unde intre imbraciosiari fratiesci si au luatu remasu bunu dela olalta. — V. M.

Clusiu 28 Aug. 1870.

Onorata Redactiune!

In Nr. 47—1870 a pretiuitului diuariu „Gaz. Trans.“ intr'unu articlu de fondu intitulatu; „Sarcinele grele ceru unirea poterilor, care e problem'a intelligentiei de a miduloci“, se facu unele imputari intelligentiei romane din Clusiu, pre cari acésta nici decatu nu le a meritatu. Se dice adica in acestu articlu, cumca pre tenerimea studiosa din Clusiu, „nime nu o aduna in societati de lectura inlesindui progresarea; ca nu le este mai multu erat a intra in casin'a romanilor, că inainte de acésta, ci suntu si siliti a ambla prin casine straine, si vedi bine tote acestea rele se imputa intelligentiei romane din Clusiu, directe inse ataculu este indreptat in contra societatei romane de lectura din Clusiu.

Că publicul roman se nu fia sedusu a crede, cumca intr'adeveru din societatea de lectura din Clusiu in contra statutelor se eschide óre cineva de a nu poté fi membru, insemnatum, cumca in tie-nórea statutelor totu omulu onestu si morale, intre cari trebuie se ne numeram si pre tenerimea nóstira studiosa din Clusiu, carele respunde tac'sa prescrisa, pote fi membru alu societatei romane de lectura. Nu va poté afirmá nimenea dintre gimnasisti séu chirurgi, cumca a incercat in tie-nórea statutelor de a intra că membru in casin'a romana si se nu se fi primitu.

Durerea studentilor nostrii inse vine din altu locu. Intelligenti'a din Clusiu, cunoscandu seraci'a materiale a tenerimei nóstire studiose, a decisu inainte de acésta cu vreo cativa ani, că ascultatorilor de drepturi se le concéda intrarea gratuita in casin'a romana, apei atat'u pentru acestia catu si pentru tota tenerimea studiosa din Clusiu, folosirea

biblioteca societatei de lectura, totu gratuita. Prin asta decisiune, facuta numai in interesul tenerimei romane dela institutele din Clusiu, se vedu pre semne vatamati cei ce au redicatu plansore, la on. Redactiune.

Avendu inse societatea nostra de lectura numai o incaperie, carea nu ne poate cuprinde pre toti, considerandu apoi de alta parte si aceea, ca diuariale suntu pentru cei adulti, era tenerimea dela gimnasiu poate se-si castiga destula cultura nationale, din numerosele opuri romaneschi, cu cari este insestrata bibliotec'a societatei nostre de lectura; considerandu apoi si impregiurarea, cumca numerosa tenerime romana din giuniasiale de aici, are insasi o societate de lectura sub directiunea unui bravu prentu romanu de aici; intelligent'a romana din Clusiu, respective societatea nostra de lectura, crede a fi deschisu tenerimei romane din Clusiu atat'a ocasiune spre desvoltare nationale, catu numai i a statu in potentia, si cu anima limitita se supune in asta privintia judecatei opinionei publice.

Din incredintiarea primita dela comitetulu societatei romane de lectura din Clusiu.

Iosifu Popu m/p.,
pres. societatei.

Preparandia de statu pentru docenti si deschide cursulu I-mu anuale in 1-a Octobre a. c. in Dev'a (comitatulu Unedorei). Inscierea elevilor tine dela 25—30 Sept., in care dile se intempla din casu in casu si ecamenele de primire. Se primește fiacare elevu intregu la corpu, care a treceutu deja de 15 ani, si care posede in: limb'a maghiara, aritmetica, geografia si istoria celu pucinu atare desteritate, catu se invetia in cele patru clase inferiore ale gimnasialor, catu si ale scolelor reali si civili. Elevii volitori de a fi primiti suntu deoblegati a arata despre acest'a seu unu testimoniu scolasticu publicu (scutitu de timbru) seu se voru supune unui ecamen de suscere. Fiacare e indatoratu a proba etatea sa cu atestatulu baptismale, er' intregitatea corpului seu cu atestatul medicale.

Pre langa cursulu acest'a ordinariu se stabilesc in urm'a emisului Escentiei Sale domnului ministru r. ung. de cultu si instructiune publica din 31 Iuliu Nr. 11.941 unu cursu invetiamantale extraordinaru de unu anu pe sema ataroru teneri intregi si sanetosi la corpu, cari au ajunsu etatea de 20 ani, si cari voru depune, cu exceptiunea limbei latine si grecesci, din obiectele predate in cele patru clase inferiore ale gimnasialor, scolelor reali si civili, ecamenul de primire, seu voru produce testimonie corespundietorie. Acestea se voru lasa cu finea anului la depunerea ecamenului si voru dobandi in casu de cuaificarea loru teoretica si practica documentulu ordinariu de cuaificare pentru docentura.

Elevii primiti in ambele cursuri voru fi ajutati cu bani de cortelu (acomodatu dupa impregiurariile locali) si la intretienere preparandiala comună cu viptu cu catu se poate de esfintu, seu in loculu acestora cu stipendie corespundietorie; — 20% din numerulu intregu alu elevilor inse se voru impartasi cu intretienere gratuita, — intielegunduse de sene, cumca se voru alege spre scopulu acesta dintre cei mai meritati celi mai pauperi.

Deva in 25 Augustu 1870.

Ludovicu Szeremley m/p.,
inspectoru r. scolaru.

Oserbare: Era vorba in primulu anunciu resp. din 2 Iuliu a. c. publicatu in Gazet'a Nr. 50, ca se va instrui si in limb'a romana, prin urmare pentru romani n'ar ave locu conditiunea de a sci si limb'a maghiara pentru a fi primiti? Ce voiti domnilor cu atatea calcule anarchice pentru a maghiara? De ce nu o spuneti verde, ca precum e legea scolastica pentru a maghiara totu cu timpu, asia suntu si preparandiele deschise totu pe acel calapod? Dece nu e asia, apoi de ce puneti limb'a maghiara de conditiune la primire? Asteptam respunsu, ca-ce legea 38, 1868 § 133 nu pune conditiune cunoscerea limbei maghiare. Ci institutiunea o dice fara osebire de confesiune si nationalitate; in scolele popularie n'avemu lipsa decatu de limb'a materna si de cunoscintele de lipsa la unu cive in aceeasi, prin urmare vedeti si nu amblati cu doi bani in 3 pungi. — Statulu e detoriu a respecta necesitatile si limb'a poporului, er' nu a ambala dupa apucaturi, cum ar' pot mai iute alu maghiara. —

Red.

Cernauti 20 Aug. 1870. Diet'a romana.

Siedinti'a a II-a din 22 Augustu.

Dupace s'a constatat, ca dieta este capace de a aduce concluse valide, se deschide siedinti'a de astazi la 10 ore 30 minute, si fara modificatiuni se autentica protocolulu siedintiei premergatorie.

Se cetescu patru chartie inaintate din partea c. r. presidiu provinciale, prin care dnii Otto br. Petrino, Rudolf cavaleru de Ferro si Simonowitz renunca la alegerea cadiuta pe densii in diet'a anului trecutu de membrii resp. substituti in comisiunea provinciale alesa pentru regulara darei directe. Mai departe se comunica, cumca ablegatulu din cerculu electoral Zastawna, cu numele Gredziuk au depus mandatulu si cumca Eugeniu de Styrcza, care a fostu alesu in cerculu electoral Solka-Gura-humor'a si Suceav'a, a primitu mandatulu din ultimulu cercu electoral.

Capitanulu tieri declaru, ca in un'a din cele mai aproape siedinti va pune la ordinea dilei noua alegere pentru comisiunea tieri, si va esopera totu odata din partea c. r. presidiu alu tieri escrierea celor doua alegeri dietale.

Un protestu insinuatu contra alesului in Suceav'a Ferd. Stark, se predă comitetului provinciale, un'a petitiune a comunei Ostra, ca se fia imparbita cercului Storozyntz, si alta petitiune a comunei Ober-Scheroutz in afaceri de servitute, se predau comisiunei petitionarie.

Dupace ablegatulu Nicolau br. Capri, depusa juramentulu de deputatu in limb'a romana, se alese de scrutatori cu majoritate absoluta Bendela si br. Mustatia. Asemenea se alese in comisiunea verificatoria Andreviciu, Müller, Covaciu, Vasilco si Renei.

In comisiunea petitionale se alese Alth, Andreviciu, Lupu, br. Capri si Vasca.

Acuma urma verificarea deputatilor si se primira ca atari: archimandritu Teofilu Bendela, asesoru consist. Samuilu Andreviciu, in cerculu primu electoral, a posesorilor mari (Grossgrundbesitz), Wilhelm de Alth, Teodoru de Mehhofer, ca reprezentanti ai camerei de comerciu si industria din Bucovina, Antonu Kochanowsky burgmaistru, Poras medicinae doctor, ca ablegati ai cetatii Cernauti Escentienta Sa min. de agricultura Alecsandru br. Petrino, Iacobu cav. de Miculi, Al. br. Vasilco, Alecsandru cav. de Hurmuzachi, Victoru cav. de Styrcza) Sturza, Nicolau br. Capri, Ioane de Lupulu si Leo Vasilco, ca posesori mari din alu doilea corpu electoral alu posesorilor mari Bernhard Müller, din cerculu electoral Stancie, Nicolau br. Mustatia, din cerculu elect. Sadagur'a Johann Woynarowicz, din cetatea Seretu Richard Schulz, din cetatea Radauti Eudocsiu caval. de Hurmuzachi, din cerculu electoral rural Campulungu Ioane Crapco, din cerculu elect. Cosmanu c. r. capitanulu cercuale cav. de Styrcza, din cerculu electoral alu Suceavei Oreste Renei de Harseni, din cerculu elect. Radauti (cu toti dep. suntu numai 28 si romani er' au majoritate castigata. — R.).

Pentru ecaminarea actelor electoral privitorie la deputatulu Lazaru Vasca din Petru in cerculu Storozyntz si pentru alesii din Suceav'a Friedrich Stark contra candidatului br. Petrino, si pentru alesul din Seretu, se depune seu esmita una comisiune din 5 membri, care in urmatori'a siedinta se reporteze.

La propunerea dep. Renei se predă protestulu incurstu asupra alegerei din Suceav'a comisiunei deja alese si nu comitetului provincial. —

Citimus si prin diurnale germane, ca decembriștii ar' fi parasit u diet'a si nu voru a se mai reintorce, si ca chiaru si unu romanu de reputație ar' tine cu ei, care ar' fi capatatu apoi dela antinationali ovatiuni cu serenada? — Ar' fi una fatalitate, provocata asupra romanilor pentru vreo ambitiune peccatoasa, candu s'ar adeveri acesta, tocmai atunci, candu Bucovina reclama cea mai intima concordia intre romani, ca o majoritate fidela se o scotia din labirintulu minotaurlui cu fineti'a ariadicica, scotienduo mai mandra si mai frumosa decum a fostu in amenintarea desnationalisarei: Ddieu se ajute la bravii romani! —

AUSTRO-UNGARI'A. Vien'a 28 Augustu. Anecarea Elsatiei si a Lotaringiei la Prusi'a prin unu simplu decretu, fara intrebarea diplomaticie, a facutu multu sange reu nu numai in Vien'a, ci si in Petersburg si Florentia, si acum tocmai s'au primitu in audientia solulu Italiei Minghetti si alu Rusiei Novikoff, si deca se voru invoi in principiu poterile neutrale se voru intruni in conferintia in

Vien'a pentru midiulocirea de pace. — Senatulu imperiale se va deschide numai in 14 si delegatiunile in 20 Septembre. —

Dela comitetulu centralu pentru serbarea la mormentulu lui Stefanu celu Mare.

Catra onoratulu publicu romanu!*)

Considerandu grav'a situatiune in care se afla de presentu intrég'a Europa;

coasiderandu ea, atatu consecintele, catu si dimensiunile ce poate lua inca acestu resbelu angajat la tieruri Rinului, sunt neprecalcabile; considerandu in fine, ca, atatu partea cea mai mare a junimei academice romane, suptu impregiurariile de facia, este impiedecata, catu si ca publicul nu se afla in dispositie de a pot participa in numerulu dorit la serbatorea proiectata:

Comitetulu centralu, cu parere de reu, se vede necesitatul de a aduce la cunostint'a onor. publicu romanu ca, conformu decisiunei sale, aduse in siedinti'a din 4 Augustu a. c. au amanatu serbarea pe anulu viitoriu, adeca, pe 15 Aug. st. v. 1871.

Usandu de acesta ocazie comit. centr. totodata si exprima profund'a sa recunoscintia atatu, pentru simpatica si caldurosa imbratiosiare, ce o a manifestatu publicul romanu, facia cu aceasta intreprindere, catu si pentru marinimozele oferte transmise pana acum, spre realizarea unui scopu atatu de nationalu si solemnus.

Pentru ca, onor. publicu se poate controla, atatu activitatea ce, o au desvoltatu comit. centr. pana acum, catu si starea si intrebuintiarea capitalului deja incurstu, comit. cent. pune in vedere publicul urmatorulu conspectu despre venitulu si spesele avute:

Numele contributorilor	fl. v. a. er.
Prin D. B. G. Popoviciu com. in Vien'a	40 —
Dela junimea acad. rom. din Zürich	
franci 220 .	108 57
Dela junimea acad. rom. din Parisu	
fr. 1300 .	640 29
Dela junimea acad. rom. din Berlinu	
tal. 94 .	171 08
Dela teologii din Blasius . . .	10 —
" " Cernautiu . . .	100 —
" " Gierla . . .	20 —
" " Sibiu . . .	14 —
Dela junimea acad. rom. rom. din Pest'a	
32 —	
" " " " Turinu .	6 —
" " " " Vien'a	
(deocamdata)	65 10
" D. G. cav. de Popoviciu (Bucovina)	200 —
" A. cav. de Popoviciu (Bucovina)	200 —
" Nic. br. Mustaza (Bucovina)	50 —
" Const. Mirza 5 galb.	29 10
" Roscovsky 1 Nap. si 5 fl.	14 83
" cav. Stamatti . . .	10 —
" Stef. Voronca 3 Nap.	28 89
Prin Dm. Dem. Seleschi . . .	79 —
dto. 5 galb.	34 32
" Rusu de Halmagiu . . .	15 20
" D. Popoviciu-Barcianu (Resin.)	31 —
" Ios. Popu in Clusin . . .	23 —
rev. Dm. I. Popescu in Sibiu . . .	15 —
Dm. M. Piteiu in Bucovina . . .	20 —
" N. N.	5 —
" Calfescu in Bucuresti . . .	15 —
" G. cav. Flondor in Bucovina	100 —
" cav. Cerniewsky in Bucovina	50 —
" D. O. in Ungaria 4 tal.	7 36
" G. cav. de Hormusaki . . .	310 —
Dela junimea acad. rom. din Iasi	
400 fr. 200 —	
" " " " Bucuresci	
600 fr. 329 40	
Prin Dm. Fetu dela deputatii rom. din	
Bucuresti 20½ Nap.	
Dela Societ. „Romanismulu“ din Bu-	
caresti 5 Nap.	
Prin Dm. generalu Adrianu in Bucu-	
resti 3¼ Nap.	
Dela Doma Elen'a Istrate in Iasi	
2¼ Nap. si 17 galb.	
E. Mocioni . . .	100 —
" Dm. Ant. Mocioni . . .	100 —
" Alecs. Mocioni . . .	50 —
" Eug. Mocioni . . .	50 —
" V. Babesiu . . .	10 —
Prin Dm. Radulescu (Lugosiu)	
7 —	
rev. Dm. F. Vrasmas in Borgo-	
Prundu	17 —
" Dm. Alecs. bar. Vasilco . . .	250 —
" Stanescu in Bucuresti 184 fr.	90 10
Sum'a 31 Nap. 17 galb. si 3648 24	

